

Saul králem

Převod materiálu

Rut Brodská

Pořadí v lekci

6

Téma

Když se drží za jeden provaz, i ohrožení, strach a pesila se dají p'emoci.

Cíle

- D'ti si p'ipomenou/seznámí se s prvním Saulovým po'inem v roli krále.
 - Starší d'ti si uv'domí, jak se p'esila a násilí na druhých, by? i jen plánované, nemusí vyplatit.
 - D'ti si zakusí, co znamená držet pospolu.
-

Pro u?itele

Výkladové poznámky

- P'íb'hu o vít'zství nad Náchašem Amónským lze ?íst jako p'íb'hu o p'emožení pýchy, suverenity, p'esily, svévole, p'ipravovaného násilí, které osnuje jeden v'vi druhému. Na ohrožený lid pak padá smutek, bezmoc a beznad'j a propadá se až k rezignaci v'vi situaci a v'vi sob? a i k nezájmu o ostatní soukmenovce. A skrze jedince m'že p'ijít vysvobození.
- „Zít'ra za slune'ního žáru vám p'ijde vysvobození“ (v9): zpráva pro Jábešské, která projas'uje i tu nejtemn'jší noc. Lze v klidu spát, radovat se z toho, že p'ijde zít'ek a mít velkou nad'ji, že tomu tak bude.
- „Dnešního dne nebude nikdo usmrcen“ (v13): msta, touha po odplat?, by? je jakkoliv oprávn'ná, není cestou a nedovede k ni'emu. Saul sám uchrání životy t'ch, kte'í ho zpo'átku nep'ijímají za krále. D'vodem je mu ‚sváte'nost‘ dne, ve kterém B'h p'ipravil pro Izrael vít'zství.
- Samuel pobízí lid jít do Gilgálu a obnovit tam království; b'hem shromážd'ní pak ješt? jednou potvrdí Saula za izraelského krále. Setkání ve svatyni lze též brát jako bohoslužbu d'kovnou za to, že to s Jábešskými dopadlo dob'e, že se kmeny Izraele dokázaly zase spojit a jít bok po boku proti nep'íteli, že B'h vyvolil lidu za krále Saula, který se te? o ostatní stará a dob'e je vede, atd.
- *Postavy*: Náchaš – král Amónc?, pastý'ského kmene rozprostírajícího se severovýchodn? od Mrtvého mo'e, vyznávajícího pohanství a nep'átelství v'vi izraelským kmen'm.

Saul, a? ustanoven králem, zatím se jako král nijak neprojevil. Do p'íb'hu v 11. kapitole vstupuje z pole, kde z'ejm? orla? Poté, co se ho zmocní duch Boží, jedná: rozseká dobytek na kusy a rozešle mezi kmeny; shromáždí vojsko p'išlé na pomoc Jábešským; vtrhne do nep'átelského ležení a pobije ho; zabráni poprav? t'ch, kte'í ho necht'li p'ijmout za svého krále.

Samuel se objeví v p'íb'hu až na úplný záv'r. B'hem Saulovy mobilizace lidu poslouží Samuel jako autorita, když Saul vyzývá všechny kmeny, aby se p'idaly ke spole'nému brán'ní (v.7). Po pobití Amónských p'ichází Samuel s iniciativou jít spole'n? do svatyn? v Gilgálu a znovujmenovat tam Saula za krále a obnovit tak království.

- *Místa:* Jábeš – hlavní město krajiny Gileádské (Zajordání), na které se rozprostíraly části kmene Manasses, Ruben a Gád.

Gileád – území východně od Jordánu. Ve starověku hojně zalesněné pohoří s úzkými, hlubokými, dobře zavodňovanými údolími, poskytujícími bohatou pastvu pro dobytek. Řeka Jabok rozdělovala tuto krajinu na dvě části.

Gibea – pahrbek; místo, kde bydlel Saul. Pocházel-li Saul z kmene Benjamin, znamená to, že s kmeny Ruben a Gád byli přírodní sousedé.

Bezek – místo zejména severovýchodně od Šekem naproti Jábeši na území Gileádu; někteří badatelé se domnívají, že Jábeš a Bezek je totéž město.

Gilgál – svatyně, kamenný kruh; shromaždiště nebo kultiště (jako Bét-el či Mispa).

- *čas:* Saulovo vítězství se může datovat do začátku jeho králování, asi okolo 1050 př. Kr.

Úskalí

Vyloupnutí očí, rozsekání dobytka na kusy (jídlo, které mohlo posloužit hladovým nebo práci na poli) a posláním soukmenovců, vyvraždění Amónského ležení (byť to bylo nepřátelské vojsko, jeho vyhlazení či pobití nemůžeme neglosovat anebo glosovat jen jako na tehdejší dobu běžné) či návrh na usmrcení soukmenovců (kvůli pochybnostem o nastupujícím králi) jsou obsaženy v příběhu z 11. kapitoly. Je ale nutné zvážit především, zdali je ve vyprávění dále použijeme. Všechny výše zmíněné krutosti můžeme brát jako dokreslení naléhavosti situace, vyjádření napětí nebo potřeby věci řešit, a jako podstatné body pro vyprávění je brát nemusíme.

(Vybavte si všechny věci, které by mohly do NŠ přijít. Vyhodnoťte, pro kterou věkovou skupinu co ne/použijete. Připravte si argumenty, proč chtěl Náchaš Jábešským vyloupnout oči? Proč Saul k tomu, aby vyzval ostatní Izraelské k solidárnosti, zabil spřežení dobytka? Proč Amónští museli být pobiti? Proč někteří Izraelci chtěli pobít své soukmenovce?)

6.1.3 Odkazy

Dowley, Tim: *Školní biblický atlas*. Praha: Česká biblická společnost, 1994, s. 8-9. (mapa)

6.2 Pro děti

6.2.1 Předškoláci

Aktivita

Aktivita navazuje na v příběhu zaznívající soudržnost kmenů. Cílem aktivit je nechat děti prožít pocit, když jsou na něco sami, anebo když mají kolem sebe další, na které se mohou spolehnout. Varianty:

- Dejte dvěma dětem provaz, ať se přetahují. Kdo bude přetahován přes záru, prohrává. Chce někdo někomu pomoci a přestat se na jeho konec?
- Zahrajte si s dětmi pohádku O veliké řepě.
- Dejte dětem klacík, ať se ho pokusí zlomit. Pak jim dejte dva, a pokus opakujte a postupně přidávejte další a další a můžete se společně předit po tom, v počtu kolika kusů jsou klacíky nezlomitelné.

Vyprávění

To jednou pítáhl s velkým vojskem král Náchaš k mste?ku Jábeš a chtl do n?ho vpadnout a vzít si, co by tam našel a udlat si z obyvatel sluh. Lidé v mste?ku se moc báli, protože jich bylo mén? a nemli takovou výzbroj, aby královo vojsko od hradeb vyhnali. A tak se vydali po sousedních mstech s prosbou, zda by jim nepišli pomoci. Ale všechny p?epadl strach, protože slyšeli o králi Náchaši, že je zlý, mocný a má obrovské vojsko.

Tu p?išel z pole Saul a uslyšel, jak lidé zoufale plá?ou a jsou bezradní. A dozvd?l se, že to je kvli králi Náchašovi. A vidl, jak všichni strnule stojí a nejsou ni?eho schopní. Rozzlobilo ho, když si p?edstavil obyvatele Jábeše, jaký oni musí zažívat strach. A jaké by pro n? muselo být, bránit se Náchašovi sami. Nem?žou je tedy nechat na holi?kách, ?ekl si. Proto svolal všechny muže ze všech mst: když spojí své síly, budou p?ece siln?jší! A když pak všichni p?ipraveni pomoci Jábešským, dívali se na vojsko krále Náchaše, vidli, že je jich i tak poád mén?. Ale od odhodlání a chuti pomoci lidem v Jábeši je nic neodradilo. A tak spole?n? se Saulem vyhnali nep?átelské vojsko od hradeb. Potom se spole?n? radovali a d?kovali Bohu. A že m?li za co: za to, že mají dobrého krále; za to, že se dali dohromady a táhli za jeden provaz; za to, že pomohli Jábešským; za to, že p?emohli p?esilu nep?átelského vojska.

Mladší školní d?ti

A? byl Saul pomazán za krále, prozatím se jako král neprojevoval. Ani to nebylo zapot?ebí. Po té, co ho Samuel korunoval p?ed lidmi za krále, odešel dom?, kde se nadále v?noval své práci hospodá?e. Až jednou, když se vracel s dobyt看em ze svého pole, uvidl, jak jeho sousedé a lidé z mste?ka na?íkají a plá?ou. P?ed nimi stáli smutní jábeští starší a sp?šn? jim vypráv?li, že k hradbám jejich msta, Jábeše, dorazil nep?átelský král Náchaš se svým obrovským vojskem. Obléhá jejich msto a chce vtrhnout dovnit? s cílem pobít je a ostatní si podmanit, aby mu sloužili. Jábeští našli odvahu a ?ekli Náchašovi, a? jim dá n?jaký ?as, že se pokusí najít sob? pomoc. Zavázali se, že nepoda?í-li se jim do týdne mezi svým lidem najít posily a pomoc, vydají se mu a stanou se jeho otroky. Král Náchaš souhlasil, protože si byl jist, že se ho všichni budou bát a nikdo jim na pomoc nep?ijde; dovolil tedy, o? ho žádali.

Když Saul uslyšel, co se stalo, roz?ílil se. Nechce, aby lid byl smutný a aby plakal; nechce, aby byl lid pobyt ?i n?komu otročil. A byl taky naštvaný na Náchaše, co si to dovoluje; a je naštvaný taky na muže v Izraeli – cožpak budou jen ronit slzy a ani se nepokusí sebrat špetku odvahy k zastavení toho hrozného krále?

Co se dá dlat?

Izraelští muži jsou strašn? rozptýlení po celém Izraeli a amónského vojska je nebývalá p?esila. Ale když se Izraelci spojí a potáhnou za jeden provaz, t?eba to posta?í postavit se nep?átelskému vojsku. A mají ješt? n? jaký ?as na to, aby se všichni sešli, ale musí se za?ít jednat hned. A tak Saul rychle vyslal posly se zprávou, že obyvatelé msta Jábeše jsou v ohrožení a že je zapot?ebí, aby se zapojilo co nejvíce muž?. A že jestli se n? kdo nechce p?ipojit a nepom?že te? Jábešským, tak a? si není jist pomoci, až ji sám bude pot?ebovat.

Když se Izraelci shromáždili, poslali Jábešským do msta zprávu, že jim zítra p?ijdou na pomoc. Za ?asného rána vtrhli Izraelští muži v ?ele se Saulem do amónského ležení a nep?átele p?emohli. Jábeští si oddychli, že byli ušet?ení vpádu cizího vojska a ostatní vidli, že to, co Saul vymyslel a podnikl, bylo dobré. A že mu o zemi a lidi v Izraeli jde.

A na to Samuel navrhl, aby se všichni ješt? jednou shromáždili a pod?kovali Bohu za to, že to dob?e s nimi se všemi dopadlo a pod?kovali Bohu za to, že jim vybral dobrého krále. A všichni od té doby brali Saula za svého krále.

Aktivita: viz P?edškoláci nebo Starší školní d?ti.

Starší školní dítě

Náměty k rozhovoru

- *Svornost*: Co Saul sledoval tím, že rozeslal kusy dobytka jednotlivým kmenům? Znáte nějaký podobný příběh? (příběh o králi Velkomoravské říše Svatoplukovi). Je to podobné jako skládání puzzlů. Jeden díl je vám takřka k ničemu. Abyste získali celistvý obraz, potřebujete všechny díly poskládané v sobě. Máte-li nějaký hezký puzzlový obrázek (třeba Unicef), dejte ho dítětem složit.
- *Pesila*: Znáte nějaký příběh, kdy menšina porazila většinu, slabší silnějšího? Který? Jak to bylo?
- *Násilí*: Komu se nevyplatilo, že chtěl omezovat svobodu druhého, že si nárokoval, co mu nenáleželo a že kul pikle větší druhému? Znáte nějaký biblický příběh, příběh z historie nebo z vlastní zkušenosti?

Přesah

Film A. G. Innáritu – *Revenant Zmrtvýchvstání* je příběhem o tom, že život poháněný nebo živící se touhou po pomstě, jakkoliv oprávněné, je necestou, je slepou cestou. Film vzniklý na základě literární předlohy byl dokončen v roce 2015 a v roce 2016 v několika kategoriích získal cenu Oscara. Oprávněný.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Zas v nové síle povstáváme. Ze tmy nás budí tichý svit. Víkame rozednání, vítězné světlo denní, s Kristem chceme zvítězit. (z písně *Velikonoční* [SV 392])

Rituál

Každou postavu můžete provázet jedna píseň, kterou můžete zpívat nebo její část skandovat. U Saule navrhujeme *Má duše Boha velebí, chválu vzdává, Pánem je nejen na nebi, buď mu sláva* (SV 176).

Okénko do bohoslužeb

Spolupráce/táhnutí za jeden provaz – to, co pomohlo zvítězit nad Amónskými, je v tomto okénku pojato jako nedílná součást společného tvoření a budování.

Kdo všechno je zapotřebí k tomu, aby se postavil a vybavil třeba tento kostel/modlitebna? Kolik si myslíte, že zde na této stavbě pracovalo lidí?

Možná to nevíme přesně, ale na každém záleželo. A všem patří díky, protože se zde díky nim můžeme scházet.

6.3.5 Modlitba

Bože, prosíme tě za lidi, kteří jsou silní a chtějí ubližovat druhým. Potšuj, prosíme, smutné a ztrápené. Prosíme za ty, kterým hrozí, že přijdou o život. Prosíme za ty, kteří válí. Prosíme za ty, kteří žijí jen tím, že se druhým pomstí. Dej, ať umíme držet při sobě a jsme k sobě ohleduplní a všímaví. Amen.

Odkaz na pracovní list

[03 Saul králem](#)

Odkaz na píseň

[Vzdejte Pánu slávu, řest \(BTS9\)](#)

[Není lepší na tom svět? \(BTS8\)](#)

[Má duše Boha velebí, chválu vzdává](#)

[Neskládejte v mocných naději](#)

[V nebi je trůn \(SV360\)](#)

[Otevřete brány hradeb kamenných](#)

[Můj Pán všechny svolá ráno, až se rozední](#)

[Bůh je náš Pán a Král, zpívejme mu píseň chval](#)

[Cílová skupina](#)

[Mladší školní](#)

[Předškolní](#)

[Starší školní](#)

[Katechetické cykly](#)

[Dál přece nejdeme sami II \(Od Samuele k Šalomounovi + Od Elijáše k mesiášovi\)](#)

[Biblický odkaz \(kat\)](#)

[1 Samuelova 11](#)